

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/828/2013/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

304/2014. (XI. 20.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2013. november 28-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2014. november 20-án megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i

a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos 2013. november 28-án, postai úton terjesztett elő panaszt, amelyet 2013. december 21-én, postán feladott beadványával egészített ki.

1) A panaszos előadta, hogy 2013. november 20-án 10 óra 20 perctől 20 óra 25 percig személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés foganatosítása miatt a rendőrség épületében tartózkodott. A rendőri intézkedés aznap 10 óra 5 perc körüli időben kezdődött meg, ahonnan az intézkedő rendőrök előállították őt a Rendőrkapitányságra. A rendőrök sem a helyszínen, sem a kapitányságon nem tájékoztatták a panaszost arról, hogy milyen minőségben és milyen célból állítják elő.

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

A panaszos 10 óra 20 perckor átvitték az előállító helyiségbe, ahol közölték vele, hogy legfeljebb 12 óra időtartamra személyi szabadságát korlátozhatják. Ekkor hívta volna vissza a panaszost az ügyvédje, de a telefont a jelenlévő rendőrök nem engedték felvenni és hívást sem engedélyeztek. Az előállításkor átadott tájékoztató alapján a panaszos kérte, hogy biztosítsanak számára ügyvédet, ezt azonban megtagadták.

Az előállítás során a panaszos az erre rendszeresített iraton úgy nyilatkozott, hogy betegségben szenved és erre tekintettel élelmiszert kér. Ennek ellenére csupán 19 órakeresztül kérte meg tőle, hogy éhes-e, illetve ásványvizet is csak ekkor kapott, mivel a fenti betegségére tekintettel csapvizet nem fogyaszt. A panaszos végül a felajánlott élelmiszert nem fogadta el. A panaszos elmondása szerint mindez, valamint a személyi szabadság korlátozása és a tájékoztatás hiánya okozta stressz egészségügyi állapotát megviselte, betegsége tünetei jelentősen megromlottak, melyről orvosi dokumentum is rendelkezésére áll.

A panaszos gyanúsítotti kihallgatását csak 20 óra 19 perckor kezdték meg.

A panaszos állítása szerint az előállításának tényét és okát csak kihallgatásakor közölték vele, eddig az időpontig 5 alkalommal kért ügyvédet, de nem biztosítottak neki. A * számú büntetőügyben gyanúsítottként a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 342. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és aszerint minősülő más nevére szóló valódi közokirat felhasználással elkövetett közokirat-hamisítás bűntette miatt hallgatták ki. Ezen bűncselekményt 3 évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni a törvény. A panaszos úgy véli, hogy a gyanúsításban szereplő bűncselekmény tárgyi súlyára tekintettel az általa elszenvedett 10 órán keresztül tartó előállítás indokolatlan és eltúlzott, különösen figyelembe véve annak körülményeit, valamint arra a tényre tekintettel is, hogy büntetlen előéletű személy. A panaszos hozzátette, hogy a gyanúsítás ténye ellen a kihallgatás során panasszal élt, vallomást nem tett.

A panaszos megítélése szerint Magyarország Alaptörvényében foglalt alapvető jogai sérültek a fenti rendőri intézkedés miatt, ezért panasszal él.

A panaszos végezetül előadta, hogy a személyi szabadságot korlátozó rendőri intézkedés foganatosítása miatt kiállított igazoláson a rendőrség írásbeli tájékoztatása szerint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93. § (1) bekezdése alapján a rendőri intézkedéssel szemben az intézkedéstől, illetőleg a jogsérelemtől történő tudomásszerzéstől számított 8 napon belül panaszt terjeszthető elő Testületnél. Azonban a hatályos törvényi rendelkezés szerint a jogorvoslati határidő nem 8 nap, hanem 20 nap, ennek ellenére a panaszos panaszát a részére a Kerületi Rendőrkapitányság által adott tájékoztatás alapján 8 napon belül terjesztette elő.

A panaszos kérte a Testületet, hogy panaszát vizsgálja ki, és annak eredményéről tájékoztassa.

2) A panaszos a Testület felhívására az alábbiakkal egészítette ki panaszát 2013. december 21-én előterjesztett beadványában.

A panaszos 2013. november 20. napján délelőtt 10 óra körül a parkolási igazolvány jogosultját, az édesanyját szállította először banki ügyeket intézni, majd utána orvosi vizsgálatra mentek volna. Mivel a bank épülete környékén nem talált parkolóhelyet, így anyukáját kitette, és leparkolt rokkant parkolóhelyen, ahol a közterület felügyelők elkérték a

mozgáskorlátozott igazolványt, és nem fogadták el a panaszos magyarázatát, miszerint édesanyját szállította éppen. Végül a panaszost rendőri intézkedés alá vonták, anélkül, hogy erről vagy magáról az intézkedésről előzetes, vagy megfelelő felvilágosítást kapott volna. Később a panaszos édesanyja megérkezett a megbeszélthelyszínre, de a panaszos már a Kerületi Rendőrkapitányságon volt előállítva.

A rendőrök a kiérkezésükkor semmit nem közöltek a helyszínen, a panaszos onnan tudta meg, hogy egyáltalán rendőri intézkedés történik, hogy megkérték, hogy ne telefonáljon többet. Arra kérdésére, hogy miért nem telefonálhat, kapta azt a választ, hogy „mert Ön most rendőri intézkedés alatt áll”. Majd közölték, hogy be kell mennie velük a kapitányságra, de semmi mást nem mondtak a panaszosnak, jogaira és kötelezettségeire sem figyelmeztették.

Amikor a panaszost bekísérték a kapitányságra, és kérték, hogy pakolja ki a zsebeit, valamint a táskáját, és kapcsolja ki a mobiltelefonját, akkor kérdezték meg tőle, hogy kíván-e egy embert tájékoztatni és javasolta az egyik rendőr, hogy az a személy a panaszos édesanyja legyen, aki akkor már hívta a panaszost, hogy a megbeszélthelyszínen tartózkodik. A panaszos idegességében rábólintott, hogy akkor legyen ő. Ezután a panaszos maga nem tudta felhívni édesanyját, sem beszélni vele arról, hogy a panaszos aznap folyamán lévő ügyeit rendezze, mondja le a találkozóit, valamint, hogy valakivel hozasson be számára legalább ásványvizet és háztartási kekszet, amire betegsége miatt nagy szüksége van. A panaszos semmilyen lehetőséget nem kapott, hogy beszéljen édesanyjával, pedig később édesanyja a rendőrkapitányságra lett beszállítva tanúként való meghallgatás céljából, de a tanúvallomása megtétele után sem állt módjában vele beszélni, hozzá akár a rendőrökön keresztül üzenetet eljuttatni.

A panaszos többször jelezte a rendőröknek, hogy neki a betegsége miatt ásványvízre van szüksége, legalább hatszor a nap folyamán, de azt mondták, hogy ott a csapvíz, ők csak ezt tudják biztosítani. A panaszos csapvizet egészségi állapota miatt nem iszik.

A nap folyamán a panaszos ügyét érintően semmilyen eljárási cselekmény nem történt egészen 20 óra 19 percig. Közben a panaszos hallotta a rendőrök privát beszélgetéseinek foszlányaiból, hogy napközben például behoztak egy „randalírozót”, aki ugyan később hoztak be, mégis hamarabb hallgatták ki. Ez az információ azért lényeges, mert amikor az ügyletes nyomozótól a panaszos megkérdezte, hogy azért ilyen későn hallgatja-e ki, mert ő „egyszerű” ügy, azt felelte, hogy időrendi sorrendben történnek a kihallgatások. A panaszos ezt megkérdőjelezte a hallott információ-foszlányok miatt. Tehát 20 óra 19 percig kizárólag várakozással telt az idő.

A letéti jegyzőkönyv felvétele körülbelül 10-15 percet vett igénybe, azonban a panaszos a pontos időtartamot nem tudta megjelölni, tekintettel, hogy óra vagy telefon ekkor már nem volt nála.

A rendőri intézkedés folyamán semmilyen ellenállást nem tanúsított, kifejezetten együttműködő volt, csupán többször megemlítette, hogy sérelmezi az egész eljárást, azt hogy bár megkérdezték, hogy van-e betegsége, ami miatt speciális ellátást igényel, és hiába közölte ezt írásban, sem enni, sem pedig megfelelő mennyiségű ásványvizet nem biztosítottak számára, hiába adták oda a gyanúsított jogairól szóló nyomtatványt, az abban leírt jogokat nem gyakorolhatta.

A rendőrök sem bilincset, sem testi kényszert nem alkalmaztak a panaszossal szemben, csak bezárták őt egy cellába, és nem biztosítottak megfelelő ellátást, senkivel kommunikálni nem hagyták. Tíz és fél órán keresztül indokolatlanul korlátozták személyi szabadságában.

A panaszos úgy nyilatkozott, hogy nem járul hozzá ahhoz, hogy a panaszát áttegyék az illetékes rendőri szervhez, amennyiben a Testület nem, vagy csak sekély mértékű alapjogsérelmet állapít meg állásfoglalásában. A panaszos ahhoz viszont hozzájárult, hogy a Testület az állásfoglalást anonimizált formában honlapján közzétegye.

A panaszos beadványához mellékelte egy 2013. november 21-én kelt gasztroenterológiai leletet, amelyen tanúsága szerint „a panaszos Colitis Ulcerosa miatt áll gondozás alatt. Laborkontrollra jött. Utóbbi hetekben sokat romlott állapota, a tegnapi stressz situatio után igen heves hasi görcsei jelentkeztek többször volt véres nyákos hasmenése”.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) K. és B. r. főörzsőrmester által aláírt elfogás végrehajtásáról készített jelentés szerint 2013. november 20. napján 10 óra 20 perckor vonták intézkedés alá a panaszost, és annak keretében az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése szerint – mint személyi szabadságában korlátozott személyt – átvizsgálták, és a 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján elfogták. Az intézkedés során a panaszossal szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak.

Az intézkedés alapjául szolgáló eseményeket a jelentés a következőképpen rögzíti. A rendőrök a fenti napon és időben az ügyeletvezető utasítására jelentek meg, mivel onnan a közterület felügyelet részéről mozgáskorlátozottak számára kiállított parkolási igazolvánnyal való visszaélésről érkezett bejelentés.

A helyszínen a közterület felügyelet egyik munkatársa elmondta, hogy a fenti cím előtt található mozgáskorlátozottak számára kijelölt parkolóhelyen egy Audi A+ típusú gépkocsi parkolt le. A jármű szélvédője mögött ekkor egy mozgáskorlátozott személy részére kiállított parkolási igazolvány volt kihelyezve, azonban azt nem látta, hogy az mikor került kihelyezésre. Ezt követően a járművet vezető panaszos az autótól távozni kívánt, amikor a közterület felügyelet két munkatársa intézkedés alá vonta.

Ennek során megállapítást nyert, hogy a járműben elhelyezett parkolási igazolvány jogosultja a panaszos édesanyja, aki nem tartózkodott a helyszínen. A panaszos közölte, hogy a közelben egy rövid üzleti tárgyaláson kell részt vennie, majd ezt követően találkozója van édesanyjával, ezért helyezte ki a parkolási igazolványt. A találkozót 10 óra 30 percre beszéltek meg (azt nem tudta megnevezni, hogy melyik keresztutcánál).

Kérdésre, hogy pontosan hol tartózkodik édesanyja, nem tudott válaszolni, ezért felhívta telefonon őt. A közterület felügyelet munkatársa véleménye szerint a telefonbeszélgetés során a panaszos burkoltan magyarázni próbálta édesanyjának, hogy jelenjen meg az intézkedés helyszínéhez közel. Tekintve, hogy a szomszédos kerületben lakik, ez nem venne igénybe sok időt. A telefonbeszélgetést követően a közterület felügyelet munkatársai még mindig nem kaptak választ az igazolvány jogosultjának tartózkodási helyét illetően. A panaszos arra hivatkozott, hogy édesanyja időnként dezorientált, ezért nem tudja megmondani, hogy hol van. A helyszín közelében a jogosult nem volt felkutatható.

A panaszos édesanyja tartózkodási helyét a rendőri intézkedés során sem tudta megjelölni, aki továbbra sem jelent meg a helyszínen. A fentiek miatt az ügyeletvezetővel történő

egyeztetésnek megfelelően a panaszossal közölték a rendőrök, hogy elfogják és a Kerületi Rendőrkapitányságra állítják elő, melyet tudomásul vett. A panaszost az ügyeletes tisztnek sérülés és panaszmentesen adták át.

A panaszos később, az intézkedés során jelezte, hogy édesanyja megjelent. A rendőrség vele 11 óra 40 perckor felvette a kapcsolatot, akinek előadása lényeges eltéréseket mutatott a panaszos elmondásához képest, mivel arról számolt be, hogy lányával érkezett a helyszínre, majd elváltak, és megbeszélték, hogy később találkoznak. Időpontot ezzel kapcsolatban nem egyeztettek. A panaszos ezzel szemben azt adta elő, hogy édesanyjával külön érkeztek a helyszínre, és meg volt beszélve, hogy 10 óra 30 perckor találkoznak. A panaszos édesanyja elmondta még, hogy banki és egészségügyi ügyintézés céljából érkezett. Az orvosi ellátást lánya is említette.

A fentiek miatt az ügyeletes vezetővel történt egyeztetésnek megfelelően a panaszos édesanyját tanúként meghallgatás céljából beszállították a Kerületi Rendőrkapitányságra.

A jelentés megjegyzi, hogy a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (IV. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 2013. november 20-án 10 óra 35 perckor megtörtént, és az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM. rendelet 2. § (8) és (9) bekezdése, és 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. bekezdése alapján a panaszos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást a panaszos megkapta.

A jelentésben rögzítették, hogy a panaszos ellen az általa elkövetett cselekmény miatt büntető feljelentést tesznek.

A jelentéshez csatolt parancsnoki vélemény és kivizsgálás megállapításai szerint a panaszossal szemben végrehajtott igazoltatás, átvizsgálás és elfogás jogszerű és szakszerű volt, továbbá az intézkedés megfelelt az Rtv. 15. §-a szerinti háromosság követelményének.

2) A letéti tárgyról készített jegyzék szerint a panaszos az előállító egységben történő elhelyezése alkalmával a tőle átvett letéti tárgyakat és fizetőeszközöket 2013. November 20-án 11 óra 20 perckor adta át, és ezeket 19 óra 15 perckor hiánytalanul visszakarta.

3) „Nyilatkozat előállított/elővezetett személy előállító helyiségben történő elhelyezésekor a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről és megtörténéséről, hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről, az élelmiszer és az írásos tájékoztatók átvételéről” elnevezésű irat szerint a panaszos édesanyja kiértékelését kérte 11 óra 14 perckor, az egészségügyi állapotból adódó különleges érkezési vagy egyéb igényekkel kapcsolatban nem kerültek semmi rögzítésre. Az iratot a panaszos nem írta alá.

4) „Nyilatkozat a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995 (XII. 13.) BM rendelet 2. § (9) bekezdésében meghatározott szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, illetve az írásos tájékoztatók átvételéről” elnevezésű dokumentum egészségügyi állapotból adódó különleges étkezési vagy egyéb igények alatt feltünteteti, hogy a panaszos colitis ulcerosa diétán van, így tejes és fűszeres ételt nem ehet. A panaszos vallásgyakorláshoz kapcsolódó különleges igényként meditációt jelölt meg. Az iratot a panaszos aláírta.

5) A panaszos 11 óra 17 perckor úgy nyilatkozott, hogy 5 órát meghaladó fogvatartása esetén a részére adható élelmiszert kéri.

6) A rendőrség megküldte az előállítás időtartamának meghosszabbításáról szóló határozatot, amelynek indokolása az alábbiakat rögzítette. A panaszost 2013. november 20-án 10 óra 20 perckor elfogták szándékos bűncselekmény elkövetése miatt, az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján. Mivel a panaszos elszámoltatására, gyanúsítottként való kihallgatására és bünyügyi nyilvántartásba vételhez a rendelkezésre álló 8 óra időtartam nem elegendő, ezért az előállítás időtartamát egyszeri alkalommal, további 4 órával, 2013. november 20-án 22 óra 20 percig meghosszabbítják.

7) A személyi szabadságot korlátozó intézkedésről készült igazolás szerint a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján 2013. november 20-án 10 óra 20 perctől 20 óra 25 percig állították elő. Az igazolás szerint a panaszosnak az előállítás időtartama alatt panaszja és sérülése keletkezett. A panaszos az iratot aláírta és rávezette kézzel, hogy „holnap veszünk fel anamnézist, mentőt nem kérek. Panaszomat később írásban benyújtom”. Az igazolás feltünteti a rendőri intézkedéssel szembeni panasz előterjesztésének módját és határidejét, a Testülethez fordulás határidejeként 8 napot rögzít.

8) A panaszos édesanyját a Btk. 2012. évi C. törvény 342. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és az (1) bekezdés b) pontja szerint minősülő felhasználással elkövetett közokirat-hamisítás büntetnének megalapozott gyanúja miatt a panaszos ellen folyamatban lévő eljárásban tanúként hallgatták ki 2013. November 20. napon 14 óra 13 perctől 15 óra 10 percig, amelyek során az alábbiakat adta elő.

Mozgássérült parkolási igazolvánnyal körülbelül 1995-től rendelkezik. 1993-ban elütötte egy autót, két évig nem tudott lábra állni, ezen kívül a panaszos édesanyja több egészségügyi problémájáról is beszámolt, és elmondta, hogy nehezen közlekedik, és nem bír lépcsőzni. Orvoshoz nagyon gyakran jár, havonta kétszer-háromszor. Az orvoshoz többnyire lánya viszi, ha nem, akkor taxival megy. Nem mer egyedül közlekedni, mert magas a vérnyomása és szédül. A lánya odaköltözött hozzá, akinek nevében van az autót, és azt csak ő vezeti. A panaszos maga is rokkant nyugdíjas, mert fekélyes vastagbél gyulladása van, nem dolgozik. A panaszos édesanyja elmondta, hogy az intézkedés napján körülbelül 10 óra körül együtt indultak el lányával otthonról, mert ő pénzt akart kivenni. Ez után pajzsmirigy vizsgálatra, ahol az osztályos orvoshoz ment volna, mert őt, mint kollégát kezelnek ott. A panaszos édesanyjának nem volt időpontja a kórházban, akkor akart kérni.

A panaszos édesanyja az utcában szokott pénzt kivenni. Aznap a lánya kitette valahol, de fogalma sincs, hogy hol. A panaszos azt mondta neki, hogy várja meg, mert nem volt parkolóhely, ő pedig elindult, mert taxit akart fogni, hogy hazavigye. Időközben ugyanis észrevette, hogy nem az a bankkártyája volt nála, amivel érdemes pénzt kivenni. Többször volt már, hogy több mint fél órát várt rá, nem akart annyit várni, ezért arra gondolt, hogy hazamegy a bankkártyájáért és az orvosi papírjaiért, és otthonról felhívja a panaszost, hogy jöjjön érte.

A panaszos édesanyja kérdésre úgy nyilatkozott, hogy nem tudja, hogy indulás előtt felhívta-e a lányát, mert felment a vérnyomása, leült és bevette a vérnyomás csökkentőt. Ezt követően beszélt lányával, de azt, hogy ki kezdeményezte a hívást, nem tudja. Mikor beszéltek, akkor lánya azt mondta neki, hogy menjen vissza, mert valami közterületesek jöttek. A panaszos édesanyja el kezdte keresni a címet, jó hosszú idő alatt ért vissza, több ember próbált segíteni, hogy megtalálja a címet.

A tanúkihallgatás során az előadó észrevetette, hogy a panaszos édesanyján sportcipő van, de nincs rajta se harisnya, sem zokni. Kérdésre a panaszos édesanyja elmondta, hogy nem fázik a lába, induláskor a lánya sürgette, így csak cipőt vett fel, később vette észre, hogy csak cipő

van rajta. Hozzátette, hogy időnként zavart, elfeled dolgokat, és attól fél, hogy Alzheimer kórja kezdődök.

9) A panaszos gyanúsítottkénti kihallgatását 2013. november 20-án 19 óra 18 perckor kezdték meg, azonban a panaszos nem tett vallomást. A kihallgatásról készült jegyzőkönyvben rögzítésre került, hogy a panaszos „védőről később nyilatkozik” és a gyanúsítás ténye miatt panaszt tett a Be. 196. §-a alapján.

10) A panaszos ellen indított büntetőügyben az intézkedés napján a panaszos édesanyja nevére kiállított parkolási igazolvány lefoglalását rendelték el a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 151. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel a Be. 151. § (1) bekezdésére –. Az erről szóló határozat indokolása szerint a panaszos a rendőrség rendelkezésére álló adatok alapján megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy 2013. november 20-án 10 óra körüli időben leparkolt gépjárművével, majd a szélvédő mögé kihelyezte a parkolási igazolványt. A rendőri intézkedés során megállapítást nyert, hogy a panaszos azt jogosulatlanul használta fel, így az az eljárás során tárgyi bizonyítási eszközt képez, ezért lefoglalása indokolt. A panaszos a határozattal szemben panasszal élt.

A lefoglalásról készült jegyzőkönyv szerint az eljárási cselekményt 2013. november 20-én 19 óra 33 perckor kezdték meg és 19 óra 40 perckor fejezték be.

11) K. r. főörzsőrmester 2014. január 19-én az alábbiakkal egészítette ki az elfogás végrehajtásáról készült jelentést.

A panaszos ügyével kapcsolatban elsőként a közterület felügyelet alkalmazottaival vették fel a kapcsolatot, mivel tőlük érkezett a bejelentés.

A bejelentők meghallgatása után vonták intézkedés alá a panaszost, melynek megkezdésekor az Rtv. 20. § (2) bekezdésének maradéktalan betartották, a rendőrök közölték nevüket, jelvéyszámukat, az intézkedés tényét és annak célját, továbbá a rendőri intézkedéssel szembeni panasz lehetőségét és arra nyitva álló határidőt.

A rendőri intézkedés kezdetet 2013. november 20. 10 óra 20 perc volt. A beszállítás kezdete a szolgálati gépkocsi menetleveléből állapítható meg. A beszállítás időtartama 3 perc.

K. r. főörzsőrmester az intézkedés során a panaszost több alkalommal megkérte, hogy mellőzze mobiltelefonja használatát, mivel az akkori körülmények azt támasztották alá, hogy szándékos bűncselekményt követett el, ezért az eljárás menetét akadályozhatja, ha más személyekkel kapcsolatba lép. Ebben az esetben ugyanis lehetősége nyílhatott arra, hogy a kártya jogosultját a helyszínre hívja. A panaszos ezen kérést figyelmen kívül hagyva több alkalommal indított, illetve fogadott hívást, melynek során – elmondása szerint 3 alkalommal – édesanyjával (a parkolási igazolvány jogosultjával), illetve egy alkalommal egy ügyvéddel lépett kapcsolatba. Ezt ellenőrizni a helyszínen K. r. főörzsőrmester nem tudta.

12) B. r. főörzsőrmester 2014. január 20-án jelentést tett az alábbi tartalommal.

B. r. főörzsőrmester látta el az előállító őr feladatokat a panaszos előállító helyiségben történő elhelyezése után. Ennek során kitöltötte azt az iratot is, amely az „Egészségügyi állapotból adódó különleges étkezési igények” szövegrészt tartalmazza, amelyre beírta a panaszos válaszát is: „colitis ulcerosa diétám van (semmi tejes, semmi fűszeres)”. Majd az

előállítás 5. óráját meghaladóan megmutatták a panaszosnak a rendelkezésre álló élelmiszereket (konzervek), melyekből nem kért semmilyen, közölte, hogy elég lesz neki egy zsemle is, amelyet megkapott és el is fogyasztott. Ezt nem kellett rögzíteni semmilyen okmányon, mivel a zsemle nem leltári egységkészletbe tartozik. Ezenfelül a panaszost rendszeres időközönként megkérdezték arról, hogy kívánja-e igénybe venni a mellékhelyiséget, ahol lehetősége van arra is, hogy csapvizet vegyen magához, mely lehetőséggel a panaszos szintén nem élt. Majd a meghallgatást végző nyomozó saját készletéből adott neki palackos ásványvizet. Mivel az sem áll egységkészletben rendelkezésre az előállítottak számára, így ezt sem kellett felvezetni sehova.

13) A kapitányságvezető 2014. január 20-án kelt tájékoztató levelében az alábbi többlet információkról számolt be a panaszüggyel kapcsolatban.

Az intézkedést megelőzően a járőrök az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján közölték az intézkedés tényét és célját, majd azt az Rtv. 33. § a) pontja alapján szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követő elfogásra és előállításra kerül sor.

A panaszos telefonbeszélgetést kezdeményezett édesanyjával, annak érdekében, hogy megismerje tartózkodási helyét. K. r. főtörzsrőrmester több alkalommal megkérte, hogy mellőze a mobiltelefon használatát, mivel a telefonhívással a szándékos bűncselekmény miatt indult eljárás menetét akadályozhatja. A panaszos ezen kérést figyelmen kívül hagyva több alkalommal indított hívást édesanyjának, akit értesített az intézkedésről.

A panaszost 2013. november 20-án 10 óra 23 perckor szállították be a járőrök a Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol 10 óra 45 perckor előállítása a letéti tárgyak átadásával kezdődött, valamint az előállított személyt nyilatkoztatták a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről, az élelmiszer és az írásos tájékoztatók átvételéről, illetőleg az élelemmel történő ellátásról.

A fenti cselekményeket követve került sor a panaszos édesanyjának felkutatására, a kapitányságra történő beszállításra, valamint tanúkenti kihallgatására. A panaszos édesanyját jelölte meg kiértesítendő személynek, melynek a rendőrség eleget tett.

Ezenfelül sor került a parkolási igazolvány lefoglalására, illetve a panaszos gyanúsított ki hallgatására, amely 2013. november 20-án 19 óra 18 perckor kezdődött.

III.

1) A Testület a panaszeljáráásban mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy mely panaszosi sérelmek kivizsgálásra terjed ki a hatásköre.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Az idézett rendelkezés értelmében a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

– a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),

- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházatsomag-jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegosztatás stb.) tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A fenti hatásköri rendelkezésekből következően a Testületnek nem terjed ki hatásköre olyan kifogásokra, amely a rendőrség azon intézkedésével vagy mulasztásával kapcsolatosak, amelyet egy büntetőeljárás során nyomozó hatóságként eljárva foganatosít, az ilyen jellegű panaszokra a Be. rendelkezései biztosítják a megfelelő jogorvoslatot. Mindezek alapján a Testület nem vizsgálhatja a panaszos azon sérelmét, miszerint kérése ellenére nem biztosították számára ügyvédet. Megjegyzi ugyanakkor a Testület, hogy a kihallgatásról készült jegyzőkönyvben azt került rögzítésre, hogy a panaszos „védőről később nyilatkozik”.

A Testület a panasz fenti részei tekintetében hatáskörének hiányát volt kénytelen megállapítani.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben az alábbi megállapításokra jutott.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye II. cikkében foglalt emberi méltósághoz, IV. cikkében foglalt személyi szabadsághoz, VI. cikkében foglalt személyes adatok védelméhez, XX. cikk szerinti testi és lelki egészséghez, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.

2) A Testület azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

A panaszos a rendőri intézkedés előzményeként az alábbiakról számolt be. 2013. november 20. napján délelőtt 10 óra körül a parkolási igazolvány jogosultját, az édesanyját szállította először banki ügyeket intézni, majd utána orvosi vizsgálatra mentek volna. Mivel a bank épülete környékén nem talált parkolóhelyet, így anyukáját kitette, és leparkolt a rokkant parkolóhelyen, ahol a közterület felügyelők elkérték a mozgáskorlátozott igazolványt, és nem fogadták el a panaszos magyarázatát, miszerint édesanyját szállította éppen. Végül a panaszost rendőri intézkedés alá vonták. Később a panaszos édesanyja megérkezett a megbeszélt helyszínre, de a panaszos már a Kerületi Rendőrkapitányságon volt előállítva.

Az elfogás végrehajtásáról készített jelentés szerint 2013. november 20. napján 10 óra 20 perckor vonták intézkedés alá a panaszost, és annak keretében az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján igazoltatták. Az intézkedő rendőrök az ügyeletvezető utasítására jelentek meg, mivel onnan a közterület felügyelet részéről mozgáskorlátozottak számára kiállított parkolási igazolvánnyal való visszaélésről érkezett bejelentés.

A helyszínen a közterület felügyelet egyik munkatársa elmondta, hogy a fenti cím előtt található mozgáskorlátozottak számára kijelölt parkolóhelyen egy Audi A+ típusú gépkocsi parkolt le. A jármű szélvédője mögött ekkor egy mozgáskorlátozott személy részére kiállított parkolási igazolvány volt kihelyezve, azonban azt nem látta, hogy az mikor került

kihelyezésre. Ezt követően a járművet vezető panaszos az autótól távozni kívánt, amikor a közterület felügyelet két munkatársa intézkedés alá vonta, amelynek során megállapítást nyert, hogy a járműben elhelyezett parkolási igazolvány jogosultja a panaszos édesanyja, aki nem tartózkodott a helyszínen. A panaszos közölte, hogy a közelben egy rövid üzleti tárgyaláson kell részt vennie, majd ezt követően találkozója van édesanyjával, ezért helyezte ki a parkolási igazolványt. A találkozót 10 óra 30 percre beszéltek meg (azt nem tudta megnevezni, hogy melyik keresztutcánál). Kérdésre, hogy pontosan hol tartózkodik édesanyja, nem tudott válaszolni, ezért felhívta telefonon ő, azonban a telefonbeszélgetést követően a közterület felügyelet munkatársai még mindig nem kaptak választ az igazolvány jogosultjának tartózkodási helyét illetően. A panaszos arra hivatkozott, hogy édesanyja időnként dezorientált, ezért nem tudja megmondani, hogy hol van. A helyszín közelében a jogosult nem volt felkutatható. A panaszos édesanyja tartózkodási helyét a rendőri intézkedés során sem tudta megjelölni, aki továbbra sem jelent meg a helyszínen.

A panaszos édesanyja tanúkénti kihallgatása során elmondta, hogy az intézkedés napján körülbelül 10 óra körül együtt indultak el lányával otthonról, mert ő pénzt akart kivenni. Ez után a kórházba kellett volna mennie pajzsmirigy vizsgálatra. Az utcában szokott pénzt kivenni. Aznap a lánya kint volt valahol, de fogalma sincs, hogy hol. A panaszos azt mondta neki, hogy várja meg, mert nem volt parkolóhely, ő pedig elindult, mert taxit akart fogni, hogy hazavigye. Időközben ugyanis észrevette, hogy nem az a bankkártyája volt nála, amivel érdemes pénzt kivenni. Többször volt már, hogy több mint fél órát várt rá, nem akart annyit várni, ezért arra gondolt, hogy hazamegy a bankkártyájáért és az orvosi papírjaiért, és otthonról felhívja a panaszost, hogy jöjjön érte. Amikor pedig telefonon beszéltek, akkor lánya azt mondta neki, hogy menjen vissza, mert valami közterületesek jöttek.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőr feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek személyazonosságát a közrend, közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A hivatkozott rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha jogellenes cselekményt magvalósító magatartást észlel, vagy ilyenről tájékoztatják. Ez alapján a Testület úgy ítélte meg, a helyszínre kiérkezett rendőrök intézkedési kötelezettségét közokirat-hamisításról érkezett bejelentés, amelyet a közterület felügyelet munkatársainak személyes előadása megerősített, egyértelműen megeremtették.

A Btk. 342. §-a írja le a közokirat-hamisítás tényállását, amelynek (1) bekezdés b) pontja szerint aki hamis, hamisított vagy más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál, büntetett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl.

bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra.

A rendőrség, valamint a panaszos és panaszos édesanyjának előadása megegyezik az abban, hogy a parkoldási igazolvány jogosultja (a panaszos édesanyja) nem volt fellelhető a mozgáskorlátozottak számára kijelölt parkolóhelyen és annak közelében, sőt az édesanya arról számolt be, hogy ő időközben hazament, és csak a lányával folytatott telefonhívás után ment vissza a helyszínre. Ezen körülmények alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy felmerülhetett a gyanú, hogy a panaszos magatartásával a fenti idézett bűncselekményt elkövette.

A Testület megítélése szerint pedig egy bűncselekmény elkövetésének gyanúja bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend, közbiztonság védelme érdekében fogantatosított igazoltatást megalapozza.

Figyelemmel arra, hogy a panaszossal kapcsolatban megállapítható volt a rendőri intézkedéshez minimálisan szükséges gyanú fennállása, ezért a Testület megállapítása szerint a panaszossal szembeni intézkedés kezdeményezése és a panaszos igazoltatása jogszerű volt, így nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga.

3) A Testület ezt követően a panaszos előállításának jogszerűségét vizsgálta meg.

a) Az Rtv. 33. § (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait. A rendőrség ezen okok közül a panaszos előállításának indokaként és jogalapjaként az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontját jelölte meg. E szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, hanem tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Ahhoz, hogy a Testület a rendőrség által megjelölt előállítási ok megalapozottságáról állást foglaljon, egyrészt arról kell állást foglalnia, hogy felmerülhetett-e a panaszossal szemben bűncselekmény elkövetésének gyanúja, másrészt arról, hogy amennyiben igen, úgy megvalósult-e „tettenérés”.

Az első kérdéssel kapcsolatban a Testület újfent hivatkozik töretlen gyakorlatára, amely szerint a bűncselekmény tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Erre figyelemmel az adott helyzetben elsődlegesen az volt a feladata, hogy megítélje a megjelölt előállítási ok megalapozottságát, tehát azt, hogy az adott körülmények között fennállt-e a hivatkozott bűncselekmény elkövetésének az intézkedéshez szükséges, minimális gyanúja.

Ezzel összefüggésben a Testület fontosnak tartja hangsúlyozni: nem abban a kérdésben foglal állást, hogy a panaszos követett-e el bűncselekményt vagy sem, hanem csupán abban, hogy az adott helyen és időben rendelkezésére álló adatok alapján a rendőr gondolhatta-e azt, hogy panaszossal szemben felmerül a bűncselekmény elkövetésének – a megalapozott gyanú szintjénél alacsonyabb fokú – gyanúja. Amennyiben igen, úgy a rendőri intézkedés akkor is jogszerű lehet, ha utóbb a nyomozás azt állapítja meg, hogy az érintett nem követett el bűncselekményt, vagy a bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható. Sem az Rtv., sem a

büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, ezért a Testület itt is a 265/2011. (IX. 14.) számú állásfoglalásában elvégzett fogalomértelmezést követi.

Fentebb a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos magatartása a rendőrök oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztetett, mivel fennállt a gyanúja annak, hogy a panaszos elkövette a közokirat-hamisítás bűncselekményét. Ennek keretében jogszerűen végezték el a rendőrök a panaszos igazoltatását, és a gyanú megléte ahhoz is megfelelő jogalapot szolgáltatott, hogy vele szemben előállítást foganatosítsanak. Ezt követően a Testületnek abban kellett állást foglalni, hogy megvalósult-e az Rtv. szerinti „tettenérés”.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nem csak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy *üldözés során* elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

A rendőrségi iratokból megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök a közterület felügyelet bejelentésére érkeztek ki a helyszínre, ahol felvették a kapcsolatot a közterület felügyelet két munkatársával, akik korábban intézkedés alá vonták a mozgáskorlátozottak számára kijelölt parkolóhelyen parkoló panaszost. Megállapítható tehát, hogy a tettenérés megállapításához elengedhetetlen folytonosság jelen esetben fennállt, mivel a panaszos mozgását, cselekvését az elkövetéstől az elfogásig a közterület felügyelet munkatársai végig követték.

Mivel a Testület úgy ítélte meg, hogy felmerült annak gyanúja, hogy a panaszos a Btk. 342. § b) pontjának II. fordulat szerinti közokirat-hamisítás bűncselekményét elkövette és a tettenérés feltételei is fennálltak – tekintetbe véve, hogy tettenérés esetében az Rtv. nem ad lehetőséget a mérlegelésre – a Testület megállapította, hogy jogszerű volt a panaszos elfogása és előállítás, ezért a panaszos személyi szabadsághoz való jogát nem érte sérelem.

b) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a panaszos előállításának időtartama a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének megfelelt-e.

Mivel a terhére rótt bűncselekményt 3 évig terjedő szabadságvesztéssel rendeli büntetni a törvény, a panaszos úgy véli, hogy a gyanúsításban szereplő bűncselekmény tárgyi súlyára tekintettel az általa elszenvedett 10 órán keresztül tartó előállítás indokolatlan és eltúlzott, különösen figyelembe véve annak körülményeit, valamint azt a tényt, hogy büntetlen előéletű személy. Megítélése szerint személyi szabadságának tíz és fél órán keresztüli korlátozása azért is indokolatlan, mivel a nap folyamán ügyét érintően semmilyen eljárási cselekmény nem történt egészen 20 óra 19 percig. Közben a panaszos hallotta a rendőrök privát beszélgetéseinek foszlányaiból, hogy napközben például behoztak egy „randalírozót”, aki ugyan később hoztak be, mégis hamarabb hallgatták ki. Ez az információ azért lényeges, mert amikor az ügyletes nyomozótól a panaszos megkérdezte, hogy azért ilyen későn hallgatja-e ki, mert ő „egyszerű” ügy, azt felelte, hogy időrendi sorrendben történnek a kihallgatások. A panaszos ezt megkérdőjelezte a hallott információ-foszlányok miatt.

A rendőrségi iratokból a Testület az alábbiakat állapított meg. A rendőrség a panaszost 2013. november 20-án 10 óra 20 perctől 20 óra 25 percig állította elő, ennek során az előállítás időtartamát egyszeri alkalommal, további 4 órával meghosszabbították arra való hivatkozással, hogy a panaszos elszámoltatására, gyanúsítottként való kihallgatására és bűnügyi nyilvántartásba vételéhez a rendelkezésre álló 8 óra időtartam nem elegendő.

A panaszost 2013. november 20-án 10 óra 23 perckor szállították be a járőrök a Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol 10 óra 45 perckor előállítása a letéti tárgyak átadásával kezdődött, valamint az előállított személyt nyilatkoztatták a szóbeli tájékoztatás megtörténtéről és megértéséről, hozzátartozó, egyéb személy értesítéséről, az élelmiszer és az írásos tájékoztatók átvételéről, illetőleg az étellel történő ellátásról. (Az erről szóló iratok szerint a panaszos édesanyja kiértesítését 11 óra 14 perckor kérte, 11 óra 17 perckor nyilatkozott úgy, hogy 5 órát meghaladó fogvatartása esetén a részére adható élelmiszert kéri, valamint az előállító egységben történő elhelyezése alkalmával a tőle átvett letéti tárgyakat és fizetőeszközöket 11 óra 20 perckor adta át.) A rendőrség a panaszos édesanyjával 11 óra 40 perckor vette fel a kapcsolatot, akit beszállítását követően 14 óra 13 perctől 15 óra 10 percig tanúként hallgattak ki. A panaszos letéti tárgyait 19 óra 15 perckor kapta vissza, és gyanúsítottként kihallgatása 19 óra 18 perckor kezdődött. A parkolási igazolvány lefoglalását 19 óra 33 perc 19 óra 40 perc között fogatosították.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a

további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

Fentiek alapján a Testületnek azt kellett vizsgálnia, hogy aránytalanul hosszúnak minősül-e több mint 4 óra, amíg a panaszos édesanyjának kihallgatását követő legközelebbi eljárási cselekmény, nevezetesen a letéti tárgyak kiadására sor került.

A Testület a rendőrségi iratok alapján nem tudott feltárni olyan körülményt, amely a panaszos édesanyjának kihallgatása és a letéti tárgyak kiadása között eltelt több mint 4 óra indokául szolgálat volna, ezért arra a megállapításra jutott **az előállítás időtartama miatt sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.**

4) A panaszos sérelmezte az öt órát meghaladó előállításának körülményeit, ezért a Testület ezzel kapcsolatban a következő megállapításokat teszi.

a) A Testület a telefonhasználat és a hozzátartozó értesítését is vizsgálat alá vonta.

A panaszos elmondás szerint onnan tudta meg, hogy egyáltalán rendőri intézkedés történik, hogy megkérték, hogy ne telefonáljon többet. Arra kérdésére, hogy miért nem telefonálhat, kapta azt a választ, hogy „mert Ön most rendőri intézkedés alatt áll”. Amikor a panaszost átvitték az előállító helyiségbe, akkor hívta volna vissza őt az ügyvédje, de a telefont a jelenlévő rendőrök nem engedték felvenni és hívást sem engedélyeztek. Azonban megkérdezték tőle, hogy kíván-e egy embert tájékoztatni és javasolta az egyik rendőr, hogy az a személy a panaszos édesanyja legyen, aki akkor már hívta a panaszost, hogy a megbeszélrt helyszínen tartózkodik. A panaszos idegességében rábólintott, hogy akkor legyen ő. Ezután a panaszos maga nem tudta felhívni édesanyját, semmilyen lehetőséget nem kapott, hogy beszéljen édesanyjával.

K. r. főörzsörmester jelentésében úgy nyilatkozott, hogy az intézkedés során a panaszost több alkalommal megkérte, hogy mellőze mobiltelefonja használatát, mivel az akkori körülmények azt támasztották alá, hogy szándékos bűncselekményt követett el, ezért az eljárás menetét akadályozhatja, ha más személyekkel kapcsolatba lép. Ebben az esetben ugyanis lehetősége nyílhatott arra, hogy a kártya jogosultját a helyszínre hívja. A panaszos ezen kérést figyelmen kívül hagyva több alkalommal indított, illetve fogadott hívást, melynek során – elmondása szerint 3 alkalommal – édesanyjával, illetve egy alkalommal egy ügyvéddel lépett kapcsolatba. Ezt ellenőrizni a helyszínen K. r. főörzsörmester nem tudta.

A kapitányságvezető tájékoztatása szerint a panaszos telefonbeszélgetést kezdeményezett édesanyjával, annak érdekében, hogy megismerje tartózkodási helyét. K. r. főörzsörmester több alkalommal megkérte, hogy mellőze a mobiltelefon használatát, mivel a telefonhívással a szándékos bűncselekmény miatt indult eljárás menetét akadályozhatja. A panaszos ezen kérést figyelmen kívül hagyva több alkalommal indított hívást édesanyjának, akit értesített az intézkedésről.

Az Rtv. 13. § (3) bekezdése értelmében ha a rendőrt az intézkedés megtételében tárgy akadályozza, azt eltávolíthatja, vagy az akadályt más módon elháríthatja, az ezzel okozott

kárért a rendőrségnek az intézkedés alapjául szolgáló cselekményben vétlen károsultat kártalanítania kell.

Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. (Az Rtv. 97. § (1) bekezdés h) pontja alapján a fogvatartott az, akit törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (örizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett).)

A Testület a mobiltelefonokkal kapcsolatos rendőrségi gyakorlatot a két rendelkezés összeolvasása alapján a következőképpen értékeli. Olyan esetekben, amikor a rendőri intézkedés célját veszélyezteti, ha az intézkedés alá vont személy mobiltelefonon ellenőrizetlenül lép kapcsolatba valakivel (pl. nem zárható ki, hogy bűntársát értesíti a gyanú szerint tetten ért elkövető), úgy az Rtv. 13. § (3) bekezdése kellő jogalapot biztosít a rendőrnek a telefon (mint az intézkedés eredményes végrehajtását akadályozó tárgy) elvételére, illetőleg használatának korlátozására.

Ha ilyen körülmény az adott helyzetben nem áll fent, úgy a mobiltelefon elvételének, illetőleg használata korlátozásának nincsen jogalapja (kivéve az előállító helyiségben való elhelyezés során, amikor a mobiltelefont el kell venni, mint olyan tárgyat, amelyet az előállított nem tarthat magánál). Ilyen esetekben semmi nem zárja ki, hogy a hozzátartozót vagy más személyt (aki természetesen ügyvéd is lehet) az előállított személy a saját mobiltelefonján értesítse, hiszen e jog fő szabály szerint az érintettet illeti meg, és csak az értesítés csak akkor rendőri feladat, ha a fogvatartott valamilyen okból nincsen abban a helyzetben, hogy értesítési jogával éljen.

i) A Testület a rendelkezésre álló iratok alapján megállapította, hogy a panaszosnak az előállító helyiségben történő elhelyezéséig rendelkezésre állt a mobiltelefonja, amelyen keresztül értesíthette volna ügyvédjét vagy édesanyját. A Testület úgy véli, hogy az ügyvéd értesítése önmagában bizonyosan nem jelenthetett veszélyt az intézkedés eredményes lebonyolítására, amely indokolta volna a panaszost a mobiltelefonjának korlátozásában, mivel nem állt fenn olyan további körülmény, ami ennek a kellően reális lehetőségét felvetette volna. Ugyanakkor a panaszos állításával ellentétben a rendőrség arról számolt be, hogy a panaszos több alkalommal indított, illetve fogadott hívást, melynek során három alkalommal édesanyjával és egy alkalommal ügyvédjével lépett kapcsolatba. **Mivel a Testület a panaszos és a rendőrök állítása között feszülő ellentmondást az ügyvéd értesítése tekintetében nem tudta feloldani, úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme a telefonhasználat ezen vonatkozásában nem megállapítható. Mivel azonban fennállt annak a veszélye, hogy a panaszos édesanyjával összebeszél, ezért ebben a vonatkozásban a panaszos telefonhasználatának korlátozásának lett volna jogalapja, ezért e tekintetben nem volt indokolt az alapjogsérelem megállapítása.**

ii) Az Rtv. 18. § (1) bekezdéséből egyértelműen az következik, hogy a fogvatartott részére csak akkor kell biztosítani, hogy személyesen értesítse hozzátartozóját vagy más személyt, ha ez nem veszélyezteti az intézkedés célját, **ezért az összebeszélés lehetőségének okán az sem tekinthető jogszerűtlennek, hogy a kapitányságon fogvatartott panaszos nem telefonálhatott személyesen édesanyjának.**

b) A panaszbeadvány szerint a panaszos jelezte az előállítás során, hogy colitis ulcerosa betegségben szenved és erre tekintettel élelmiszert kér. Ennek ellenére csupán 19 órákor kérdezték meg tőle, hogy éhes-e, illetve ásványvizet is csak ekkor kapott, mivel a fenti betegsége tekintettel csapvizet nem fogyaszt. A panaszos végül a felajánlott élelmiszert nem fogadta el. A panaszos sérelmezte, hogy bár megkérdezték, hogy van-e betegsége, ami miatt speciális ellátást igényel, és hiába közölte ezt írásban, sem enni, sem pedig megfelelő mennyiségű ásványvizet nem biztosítottak számára.

B. r. főtörzsőrmester januári jelentéséből az alábbiak tudhatók. Az előállító őri feladatainak ellátása során kitöltötte a panaszossal azt az iratot is, amely az „Egészségügyi állapotból adódó különleges étkezési igények” szövegrészt tartalmazza, amelyre beírta a panaszos válaszát is: „colitis ulcerosa diétám van (semmi tejes, semmi fűszeres)”. Majd az előállítás 5. óráját meghaladóan megmutatták a panaszosnak a rendelkezésre álló élelmiszereket (konzervek), melyekből nem kért semmilyen, közölte, hogy elég lesz neki egy zsemle is, amelyet megkapott és el is fogyasztott. Ezt nem kellett rögzíteni semmilyen okmányon, mivel a zsemle nem leltári egységkészletbe tartozik. Ezen felül a panaszost rendszeres időközönként megkérdezték arról, hogy kívánja-e igénybe venni a mellékhelyiséget, ahol lehetősége van arra is, hogy csapvizet vegyen magához, mely lehetőséggel a panaszos szintén nem élt. Majd a meghallgatást végző nyomozó saját készletéből adott neki palackos ásványvizet. Mivel az sem áll egységkészletben rendelkezésre az előállítottak számára, így ezt sem kellett felvezetni sehova.

A panaszos állítása szerint betegsége ellenére nem biztosítottak neki megfelelő ételmezt, azonban ezzel szemben a rendőrség nyilatkozatából az következik, hogy a panaszos konzervet nem igényelt, mert beírta egy zsemlével is. Ugyanakkor a panasz és a rendőrségi iratok alapján is arra a következtetésre lehet jutni, hogy a panaszos először csak 19 óra környékén, a kihallgatásának közeledtével vagy annak során kapott ásványvizet.

A Testület a felek előadása közötti ellentmondást az élelmezés kapcsán – egyéb bizonyítási eszköz híján – nem tudta feloldani, ezért arra a megállapításra jutott, hogy az alapjogsérelem ebben a vonatkozásban nem megállapítható. Azonban úgy ítélte meg, hogy elvárható lett volna a rendőrségtől, hogy a panaszosnak betegségére tekintettel 19 óráig nem csak csapvizet biztosítsanak, ezért a Testület megállapította az emberi méltósághoz való jog sérelmét.

5) A panaszos elmondása szerint a rendőrök sem a helyszínen, sem a kapitányságon nem tájékoztatták arról, hogy milyen minőségben és milyen célból állítják elő, valamint az előállításának tényét és okát csak kihallgatásakor közölték vele. A helyszínen mindösszesen annyit mondtak neki, hogy be kell mennie velük a kapitányságra, ezen kívül jogaira és kötelezettségeire sem figyelmeztették.

A rendőrségi iratok szerint az intézkedést megelőzően a járőrök az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján közölték a panaszossal az intézkedés tényét és célját, majd azt, hogy az Rtv. 33. § a) pontja alapján, szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érése miatt elfogják és előállítják.

A személyi szabadságot korlátozó intézkedésről készült igazolás feltünteti, hogy a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján állították elő.

Az Rtv. 20. § (1) bekezdése szerint a rendőrt az intézkedés során az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. A (2) bekezdés szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni.

A rendőri intézkedés alakosságait tovább részletezi a Szolgálati Szabályzat 5. §-ának (1) és (2) bekezdése. A hivatkozott jogszabályhelyek szerint az intézkedést a rendőr – az Rtv. 20. § (2) bekezdésének első mondatában meghatározottak közlését megelőzően – a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha a rendőr egyenruhát visel, tisztelgéssel kezdi meg. A polgári ruhában intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát és azonosító jelvényét felmutatja. A rendőri intézkedés eredményességének veszélyeztetésére figyelemmel a fentiek intézkedés megkezdését megelőző közlése akkor mellőzhető, ha az ott meghatározott információk előzetes közlése, valamint a szolgálati igazolvány és az azonosító jelvény felmutatása az intézkedés megtételét lehetetlenné teszi, vagy annak eredményességét aránytalan mértékben veszélyezteti.

Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése kimondja, hogy az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

A Testület a felek ellentmondó előadása miatt nem döntést hozni a tekintetben, hogy a rendőrök az intézkedés megkezdése előtt közölték-e az intézkedés tényét és célját, illetve hogy tájékoztatták-e a panaszost az előállítás okáról, ezért úgy foglalt állást kifejtettekkel kapcsolatban, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának sérelme nem megállapítható.

Mivel a panaszos kifogásolta, hogy a helyszínen nem figyelmeztették jogaira és kötelezettségeire, ezért ezzel kapcsolatban a Testület rögzíti, hogy rendőröket a fenti közléseken túl az Rtv. értelmében egyéb tájékoztatási kötelezettség nem terheli, úgy hogy ezzel kapcsolatban nem érhetne alapjogsérelem a panaszost.

Szükséges azonban utalni az elfogás végrehajtásáról készült jelentésre, amely szerint a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (IV. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 2013. november 20-án 10 óra 35 perckor megtörtént, és az előállító egységben történő elhelyezéssel kapcsolatban a 19/1995. (XII. 13.) BM. rendelet 2. § (8) és (9) bekezdése, és 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. bekezdése alapján a panaszos jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást a panaszos megkapta.

Az előállítás során kitöltött nyilatkozatok is arról tesznek tanúbizonyságot, hogy a panaszos a kapitányságon a személyi szabadság korlátozásával kapcsolatos szükséges tájékoztatásokat megkapta.

6) A panaszos elmondása szerint az, hogy a rendőrség nem volt figyelemmel betegségére az élelmezés és az ásványvíz biztosítás tekintetében, valamint a személyi szabadság korlátozása és a tájékoztatás hiánya okozta stressz egészségügyi állapotát megviselte, betegsége tünetei jelentősen megromlottak, melyről orvosi dokumentum is rendelkezésére áll.

A panaszos által megküldött 2013. november 21-én kelt gasztroenterológiai lelet tanúsága szerint „a panaszos Colitis Ulcerosa miatt áll gondozás alatt. Laborkontrollra jött. Utóbbi hetekben sokat romlott állapota, a tegnapi stressz situatio után igen heves hasi görcsei jelentkeztek többször volt véres nyákos hasmenése”.

A Testület a rendelkezésre álló adatok alapján nem tudta olyan mértékig feltárni a tényállást, hogy megnyugtatóan állást tudjon foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőri intézkedés közre hatott-e, és amennyiben igen, milyen mértékben a panaszos állapotának romlásában, ezért a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos egészségéhez fűződő jogának sérelme nem megállapítható.

7) A panaszos úgy véli, hogy az előállításról szóló igazolás nem volt megfelelő, tekintettel arra, hogy hibás tájékoztatást tartalmazott azzal kapcsolatban, hogy hány napon belül fordulhat panaszával a Testülethez.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése szerint az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről és előterjesztésére nyitva álló határidőről.

Az Rtv. intézkedés idején hatályos 93. §-ának (1) bekezdése szerint a Testülethez a panaszt az intézkedéstől, ha pedig a panasz előterjesztője az őt ért jogsérelemtől később szerzett tudomást, ettől az időponttól számított húsz napon belül lehet előterjeszteni.

Az igazoláson – az Rtv. intézkedés idején hatályos 93. §-ának (1) bekezdésével ellentétben – valóban tévesen szerepel, hogy az intézkedéstől számított nyolc napon belül terjeszthető elő panasz. A Testület álláspontja szerint a határidő hibás feltüntetése alkalmas lehet arra, hogy egy a későbbiekben panaszt tenni szándékozó személyben azt a téves benyomást keltse, hogy panaszának megtétele 8 napon túl hiábavaló, hiszen azt az illetékes szerv elkésztettségére hivatkozva el fogja utasítani.

A nyomtatvány téves tartalma miatt a Testület indokoltnak látta a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét megállapítani, mely sérelmet a Testület csekély fokúnak értékelt.

IV.

A Testület megállapította, hogy a rendőrségi bejelentés tartalma alapján a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettség keletkezett, így jogszerűen vonták a panaszost intézkedés alá, illetve igazoltatása is jogszerű volt. A Testület úgy ítélte meg, hogy a tettenérés feltételei fennálltak a panaszossal szemben, ezért jogszerű volt a panaszos előállítása az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján, azonban az előállítás időtartama miatt megállapította a személyi szabadsághoz való jog sérelmét. A szolgálati fellépés mód és az előállítás okának közlésének vonatkozásában ugyanakkor a Testület nem tudta feloldani az előadások közötti ellentmondást, ezért arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható. Az ügyvéd értesítése tekintetében a Testület úgy foglalt állást, hogy a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható. Mivel azonban fennállt annak a veszélye, hogy a panaszos édesanyjával összebeszél, ezért a telefonhasználat korlátozása és a hozzátartozó értesítés miatt nem volt indokolt az alapjogsérelem megállapítása. A Testület megállapította az emberi méltósághoz való jog

sérelmét, mert a rendőrség nem biztosított a panaszosnak megfelelő mennyiségű csapvizet. Ugyanakkor a tényállás tisztázatlansága miatt az élelmezés kapcsán és a panasz azon része tekintetében, miszerint a rendőri intézkedés hozzájárult a panaszos állapotának romlásához, a Testület nem tudott alapjogsérelmet megállapítani. Végezetül az előállítás időtartamáról kiállított igazolás téves tartalma miatt a Testület indokoltnak látta a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának csekély mértékű sérelmét megállapítani.

A megvalósult alapjogsértés a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltta tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2014. november 20.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET